

Příloha č. 1 – Dotazník pro učitelský sbor – Mapování kurikula z pohledu přítomnosti prvků kariérového vzdělávání žáků

Jsme v procesu rozvoje systému kariérového poradenství na naší škole. Abychom vymezili prostor pro rozvoj a zamezili překrývání se aktivit, rozhodli jsme se uskutečnit krátké dotazníkové šetření. Chceme zjistit, které způsoby kariérového vzdělávání jsou v současné době poskytovány na škole napříč různými školními předměty. Vaše odpověď na tento dotazník je pro nás důležitá. Z tohoto důvodu Vás prosíme o vyplnění a zaslání dotazníku na e-mail do

Děkujeme za podporu.

Kariérový poradce a tým ŠPP

1. Poskytujete žákům některé z následujících materiálů/aktivit souvisejících s jejich kariérovým vzděláváním? V případě, že ano, prosíme o označení vybraných možností křížkem.

Ano

Ne

Poznávání svého potenciálu (silné stránky žáka, jeho priority)

Povědomí o různých profesích týkajících se předmětu, který vyučujete

Informace, které se týkají volby vzdělávací a profesní dráhy (online a offline jako např. veletrhy škol a pracovních příležitostí), a jejich hodnocení

Podnikatelské dovednosti

Znalost specifických pracovních povinností, školení, odměn za práci, pracovních trendů

Povědomí o možnostech hledání zaměstnání

Příprava životopisu a motivačního dopisu

Techniky pracovního pohovoru (výuka a/nebo hraní rolí)

Poradenství při výběru určitého kariérního cíle

Poradenství při výběru vzdělávacího programu / cesty

Poradenství při výběru profesní dráhy

další

2. Jaké zdroje potřebujete k efektivnějšímu kariérovému vzdělávání?

informace o

hostující řečníky z oblasti

kontakty na zaměstnavatele a poskytovatele dalšího vzdělávání

videa o světě práce, o jednotlivých profesích

exkurze na místa

plakáty

nástroje pro online testování potenciálu žáků

další

3. Plánujeme zavést portfolio kariérového vzdělávání pro žáky. Průběžná tvorba portfolio jim pomůže identifikovat své silné stránky, pojmenovat vzdělávací a profesní cíle a na základě toho učinit rozhodnutí o výběru kariérní dráhy. Máte k tomu nějaké připomínky nebo návrhy?

.....
.....

4. Využijete portfolio kariérového vzdělávání žáka v rámci své výuky?

Ano

Ne

Příloha č. 2 – Pracovní list – Reflexe akce, které jsem se zúčastnil/a

Název akce

.....
.....

Datum akce

.....
.....

Popis akce

.....
.....
.....
.....

Proč je tato akce pro mne důležitá?

.....
.....
.....
.....

Jak jsem se připravoval/a na tuto akci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Jak můžu využít a zúročit svoji zkušenost z akce ve své budoucnosti?

.....
.....
.....
.....
.....

Prostor pro další kroky (např. plánuji získat další informace, oslovit profíka z praxe atd.)

.....
.....
.....
.....

Příloha č. 3 – Scénář aktivity – Role žáka a jeho kompetence

Teoretické východisko

Klíčové kompetence získáváme v průběhu formálního, neformálního a informálního učení. To znamená, že se učíme nejen ve škole v roli žáka, ale také v mimoškolním životě ve vztazích, do kterých vstupujeme, a v aktivitách, kterých se účastníme. V každé roli získáváme zkušenosti, využíváme a rozvíjíme určité dovednosti a vytváříme si představu o svých silných a slabých stránkách.

Cíl

- 1) Podpořit žáky v pojmenování vlastních kompetencí (vlastností, dovedností, znalostí a zkušeností) v jednotlivých životních rolích.
- 2) Propojit kompetence žáka s profesemi, u nichž se pojmenované kompetence vyžadují, popř. jsou vítané.

Délka

45 minut na přípravu (práce s kompetencemi obecně), 45 minut aktivita, domácí úkol, 45 minut závěrečná reflexe aktivity.

Příprava

- 1) Práce s aktivitou vyžaduje přípravu žáků s cílem shodnout se na obsahu pojmu „kompetence“. Kompetence jednotlivce zahrnují jeho vlastnosti, dovednosti, znalosti a zkušenosti, na nichž může stavět svou vzdělávací a profesní dráhu. Často tomu říkáme „silné stránky“. Žáci mají mít jasno v tom, která kategorie co znamená a co tam patří. Tuto přípravu je vhodné naplánovat krátkou dobu před využitím aktivity v rámci jakéhokoliv předmětu.
- 2) Vytipovat krátkou video ukázkou z filmu (pohádky nebo jiného zdroje podle věku žáků), ve kterém lze ukázat a prodiskutovat téma „role v životě jednotlivce“.

Materiál

Tabule nebo flipchart, vytisknutý pracovní list, počítač s přístupem k internetu (popř. lze využívat karty profesí).

Popis metody

- 1) Žákům promítáme krátkou video ukázkou a požádáme je o pojmenování životních rolí, v nichž nejdůležitější osoba v ukázce vystupovala. V případě nutnosti jim opakovaně přiblížíme pojem „role v životě jednotlivce“. Role píšeme na tabuli. Pracujeme v rámci celého kolektivu. Následně se pobavíme o tom, do jakých rolí obvykle žáci vstupují ve svém životě (pro chlapce syn, bratr, žák, vnuk, kamarád, fotbalista, dobrovolník, soused atd.).
- 2) Rozdáme žákům pracovní listy (příloha č. 4) a požádáme je o vyplnění první tabulky. Žáci pracují individuálně.
- 3) Následně vyplní druhou tabulku. Po výběru jedné role uvedou tři nejdůležitější činnosti, které v této roli vykonávají, a tři nejdůležitější kompetence, které přitom využívají. Jelikož mají za sebou přípravu na téma kompetence, neměl by pro ně být tento úkol složitý. Na konci si navzájem svou práci ve dvojici představí a poskytnou zpětnou vazbu.
- 4) Je vhodné postupovat stejně při všech vybraných rolích, přičemž je pravděpodobné, že to nelze stihnout v rámci jedné vyučovací hodiny. Jednou z možností je zadat žákům dokončení aktivity na doma a na následující hodině reflektovat celý úkol ve třídě.

Tip

- 1) Doporučujeme naplánovat jako poslední krok párování kompetencí žáka a potenciálních profesí, které jim odpovídají. Pomocí webového portálu www.nsp.cz, popř. www.narodnikvalifikace.cz (popř. pomocí *karet profesí*) žáci mají za úkol najít tři profese, které vyžadují při svém výkonu kompetence, které žák pojmenoval v rámci aktivity. O těchto profesích si připraví krátkou prezentaci a v rámci malých skupinek je představí spolužákům.
- 2) Jako krátké video k tématu role (hlavní hrdiny) může posloužit například trailer k filmu *Po čem muži touží*. V jakých rolích vystupuje hlavní hrdina filmu v ukázce? (muž, milenec, otec, rozvedený manžel, kamarád, zaměstnanec - podřízený, vedoucí - nadřízený, novinář, spisovatel, pacient a v neposlední řadě v roli ženy).

Příloha č. 4 – Pracovní list – Role a kompetence

1. Zkus si teď promítnout svůj film. Jak vypadá tvůj typický den / týden?
Do jakých rolí vstupuješ?
Napiš si do tabulky pět tebou vybraných rolí, do kterých vstupuješ nejraději.

2. Vyber si jednu roli, která tě nejvíc těší a naplňuje. Napiš ji do tabulky níže a doplň tři činnosti, které v této roli děláš. Až to budeš mít hotové, napiš tři nejdůležitější kompetence, které při těchto činnostech uplatňuješ a rozvíjíš.

ROLE	TŘI ČINNOSTI, které dělám v roli	TŘI KOMPETENCE, které uplatňuji a rozvíjím v roli

3. Ve dvojicích si navzájem prezentujte vybranou roli a kompetence, které při ní využíváte. Pokud vás napadla další kompetence spolužáka, neváhejte mu jí říct, aby ji mohl doplnit do tabulky.
4. Popřemýšlej nad zbývajícimi rolemi. Napiš si je do tabulky níže a doplň tři činnosti, které v této roli děláš. Až to budeš mít hotové, napiš tři nejdůležitější kompetence, které při těchto činnostech uplatňuješ a rozvíjíš.

ROLE	TŘI ČINNOSTI, které dělám v roli	TŘI KOMPETENCE, které uplatňuji a rozvíjím v roli

5. Zakroužkuj své kompetence, které se ti objevují opakovaně. Co to může z pohledu tvé budoucnosti znamenat?

Příloha č. 5 – Scénář aktivity – Moje vzory

Teoretické východisko

Hodnoty (pojem priority používáme jako synonymum) stojí v pozadí toho, jakým způsobem se každý z nás rozhoduje. Jsou většinou málo uvědomované, ale jejich naplňování má značný vliv na naši spokojenost v osobním i pracovním životě. V průběhu života se mění jen obtížně, často na základě nějaké výjimečné události či jako výsledek dlouhodobého osobního rozvoje.

Cíl

Cílem cvičení je najít kladné hodnoty, které by žáci chtěli následovat ve svém životě.

Délka

45 minut na přípravu (práce s hodnotami obecně), 45 minut aktivity.

Příprava

Práce s aktivitou vyžaduje přípravu žáků s cílem porozumět pojmu hodnota (priorita) v životě. Je vhodné ji naplánovat krátkou dobu před využitím aktivity v rámci jakéhokoliv předmětu. Přitom lze využívat *karty hodnot* nebo jinou vhodnou pomůcku.

Materiál

Budeme potřebovat výstřižky a obrázky současných idolů (lze zadat žákům jako úkol na doma), papír, pastelky, tužka, lepidlo, nůžky, karty hodnot. Využijeme jistě i různé časopisy, kde si mohou žáci najít další podněty k inspiraci.

Popis metody

1) Každý si na papír, ideálně velikosti A3, načrtne vysokou strmou horu. Potom si vybere obrázky lidí, které považuje za své vzory nebo jsou mu něčím sympatičtí, a nalepí je do své kresby podle toho, jak se sám rozhodne. Případně si může své vzory vymyslet a nakreslit. Žáci pracují individuálně.

2) K následné sebereflexi můžeme použít následující otázky:

Proč jsi vybral právě ty osoby?

Čeho si na nich ceníš?

Co znamená, že je někdo umístěn na vrcholu?

Jaké chování / vlastnost je nejvýraznější u každé z vybraných osob?

Vyber si kartu té hodnoty, která to chování / vlastnost představuje.

3) Žáci si ve dvojicích navzájem prezentují své vzory a hodnoty, které představují.

Tip

Inspirujte se u *Simona Sinka*, který v rámci *TEDu* mluví zajímavě o tomto tématu (české titulky).

Příloha č. 6 – Scénář aktivity – Svět práce a klíčové kompetence ve 21. století

Teoretické východisko

Svět práce se stále vyvíjí. Naše společnost se v průběhu historie vyvinula ze zemědělské přes průmyslovou až k informační společnosti. Každá doba byla něčím charakteristická a přinesla něco nového. Změnu ve vnímání povahy práce, důraz na práva zaměstnanců apod. V současné době probíhají změny čím dál rychleji a můžeme se jen snažit předvídat, do jakého světa práce budou vstupovat dnešní žáci.

Cíl

Pojmenovat trendy ve světě práce a zamyslet se nad nároky budoucího trhu práce.

Délka

cca 2x45 minut.

Příprava

- 1) Doporučujeme zadat žákům rozděleným do menších skupin, aby za domácí úkol prostudovali historii práce. Každá skupina bude mít za úkol prostudovat jednu etapu historie (prehistorická doba, antika a středověk, reformace a osvícenství, průmyslová revoluce 19.–20. st., druhá pol. 20. st.) a připravit krátkou prezentaci (maximálně 3minutovou) o tom, kdo a jakým způsobem pracoval, jaká přesvědčení byla s prací spojována, jaká práva a povinnosti měli ti, kteří pracovali apod. Při zadávání úkolu se s nimi o tom krátce pobavíme. Jako východisko do diskuse uvádíme pár skutečností v bodu 2).
- 2) V prehistorické době sloužila práce k získání dostatečného množství potravy a ošacení a vyžadovala maximálně 3–4 hodiny denně. Zbytek dne se lidi zabývali přípravou okrasných předmětů a šperků, diskutovali, oslavovali svátky, vykonávali rituály a užívali si zaslouženého odpočinku. V antice a středověku považovali za práci především těžké, fyzicky náročné činnosti. Vykonyvali je jen otroci, později nevolníci. Nepracovat bylo privilegium. O tom, kdo bude pracovat, rozhodovalo postavení ve společnosti. Reformace a osvícenství udělaly z práce prostředek sebeurčení. Práce získala společenskou prestiž, která se určovala podle druhu práce, kterou člen společnosti vykonával. Společenská prestiž jako hodnota určovaná právě druhem práce, kterou daný člověk vykonával, zůstala zachovaná do dnešní doby. Průmyslová revoluce vytvořila dělnickou třídu. Odbory přinesly pracovní práva. Práce se stala předmětem společenské regulace (pracovní doba...). Zlepšily se technologie, narůstala práva zaměstnanců. Druhou polovinu 20. st. nejvíce charakterizuje nástup počítačů v různých sférách pracovního, posléze osobního života. Standardní bylo mít jednu profesní dráhu zvolenou v raném mládí a pracovat v jednom oboru, často u jednoho zaměstnavatele, celý svůj profesní život. Přinášelo to s sebou stabilitu do organizace a jistotu do života pracujících.
- 3) Co se týká formy prezentací, žáci mohou využít powerpoint, prezi, připravit krátké video, koláž apod.

Materiál

tabule / flipchart, prázdný papír, tužka, PC a dataprojektor, popř. přístup k internetu.

Popis metody

- 1) Aktivitu začínáme krátkou prezentací jednotlivých skupin žáků. Doporučujeme přísně hlídat čas u každé prezentace. Žáci měli za úkol připravit maximálně 3minutovou prezentaci. Je-li to časově možné, krátce po každé prezentaci diskutujeme.
- 2) Na základě prezentací o hlavních etapách historie práce mají žáci zachytit svou představu o budoucím světě práce na papíře. Jaké jsou trendy vývoje? Jak to bude vypadat za těch 10 let? Žáci pracují individuálně. Na splnění úkolu jim dáme 15–30 minut.
- 3) Závěrečnou diskusi ve třídě můžeme začít krátkou video ukázkou o budoucím světě práce, popř. zajímavým článkem na toto téma (viz níže, popř. stačí napsat "budoucnost světa práce" do vyhledávače). Součástí diskuse je i téma klíčových kompetencí ve 21. století. Po realizaci aktivity budou mít žáci poměrně jasné povědomí o tom, které kompetence budou potřebovat rozvíjet, aby se úspěšně uplatnili ve světě práce.

Tip

- 1) Pro inspiraci do diskuse o trendech a budoucnosti světa práce uvádíme následující: Od přelomu 20. a 21. století se práce více spojuje s vědomostmi. Mízi jistoty získané v předchozí době. Ze zaměstnanců se stávají flexibilní „podnikatelé“. Stále více lidí je zaměstnaných v projektech s jasným začátkem a koncem. Svět práce se rozpadá na jednotlivé „scény“ s vlastním jazykem a rituály.
- 2) Vide o budoucím světě práce a Průmyslu 4.0 najdete na youtube na stránkách Světového ekonomického fóra (World Economic Forum), Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization) a pod. Většina z nich je vybavena anglickými/českými titulky.

Zajímavá videa o současném světě práce a trendech do budoucnosti

The future of work is now. Are we ready? (OECD, anglicky, anglické titulky)

The Fourth Industrial Revolution | At a glance (World Economic Forum, krátká verze, anglicky, anglické titulky)

What is the Fourth Industrial Revolution? (World Economic Forum, dlouhá verze, anglicky)

Humans Need Not Apply (anglicky, české titulky)

Profese budoucnosti (anglicky)

Klíčové kompetence pro 21. století

<http://www.iftf.org/futureworkskills/>

<https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students/>

<https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/learning-and-skills>

Inspirace: Diener, Thomas. Esencia práce. Alchymia navigácie pri hľadaní povolania, Epos, 2008.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příloha č. 7 – Scénář aktivity – Moje představa o budoucnosti

Teoretické východisko

K plánování profesní a vzdělávací dráhy můžeme přistupovat různým způsobem. Většinou si stanovíme cíl a naplánujeme kroky k jejich dosažení. Současné teorie ale čím dál více zdůrazňují, že je potřeba brát v úvahu též roli náhody v naší profesní dráze a naučit se pracovat s neplánovanými událostmi. Pro to, abychom tyto příležitosti uměli vnímat a využívat, je potřeba vytvořit si osobní vizi, která je stabilnější a slouží jako maják na cestě. Tato vize nám umožní přizpůsobovat naše cíle zajímavým neplánovaným událostem.

Cíl

Vytvořit si představu (vizi) o vlastní profesní budoucnosti.

Délka

45 minut.

Příprava

- 1) Doporučujeme realizovat tuto aktivitu až po zmapování kompetencí a hodnot žáků a diskusi o budoucím světě práce, jelikož jim tyto informace slouží jako "surovina" při tvorbě vlastní vize - směru, kterým se chtějí vydat na cestě životem.
- 2) Před zadáním aktivity probereme se žáky téma vize a její tvorby.

Materiál

tisk pracovního listu (příloha č. 8).

Popis metody

Tuto aktivitu lze zadat jako úkol v rámci výuky, popř. jako domácí úkol. V obou případech doporučujeme udělat závěrečnou reflexi ve skupině, cílem které není dozvědět se, co si představují žáci o své budoucnosti, nýbrž reflektovat proces plnění úkolu. Jaké to bylo představit si moment nebo období ve své budoucnosti a zkusit ho popsat.

Tip

Jak najít osobní vizi? (video, čj).

Příloha č. 8 – Pracovní list – Moje představa o budoucnosti

Představ si nějaký okamžik (období) ve tvé budoucnosti, o kterém jsi již vážně uvažoval/a, a který si dovedeš představit. Nezáleží na tom, jestli to bude za pět nebo za několik desítek let. Důležité je, že již máš za sebou školní vzdělávání.

Přesuň se v myšlenkách do tohoto okamžiku a snaž se popsat, kým v té době jsi (kolik je ti let), čím se zabýváš, co máš rád/a a čeho se obáváš, jak vypadá svět kolem tebe, tvá rodina, o co se zajímáš atd.

Potom zkus zpětně popsat důležité události a životní kroky v časovém úseku mezi současností a okamžikem, který jsi zvolil/a. Můžeš si zvolit jakýkoliv slohový útvar, volba žánru a způsob vyjádření záleží jen na tobě.

Práce nebude nijak hodnocena, nemusíš se soustředit na pravopis, ale pouze na obsahovou stránku. Snaž se, prosím, brát tuto práci vážně, zamysli se nad svou budoucností a své představy se pokus pravdivě popsat.

